

daarbij gerust den wensch voegen, dat er dikwijls afleveringen mogen verschijnen, die uit zijn eigen laboratorium komen.

Dr. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM.

Over het voorkomen van onttaarding der periphere zenuwen bij verschillende ziekten, Acad. Proefschrift door J. M. CLINGE DOORENBOS. 1888.

De schrijver heeft het periphere zenuwstelsel onderzocht bij de volgende ziekten.

Onderzochte gevallen.	Periphere zenuwstelsel.	
	met Degeneratie.	zonder Degeneratie.
Tuberculose 19	5	14
Nephritis 10	6 of 7	4 of 3
Hart- en vaatziekten 15	6 of 7	9 of 8
Cachexie ten gevolge van ma- lignie tumoren. 9	1 ?	8
Peritonitis. 3	1	2
Pneumonia acuta 6	0	6
Accidenteele doodsoorzaak . . 2	0	2
Kinderen van 1—7 dagen (ge- storven aan zwakte) 4	0	4
Miltvuur-infectie 10	0	10
Infectie met hooi-bacillen . . 6	0	6

De schrijver brengt deze resultaten in verband met de leer der polyneuritis en tracht de leer dezer ziekte van uit één punt te overzien; volgens hem is de polyneuritis altijd van toxischen aard, hetzij dat het een direct van buiten ingevoerde giftige stof is (alcohol enz.), hetzij dat het organisme zelf deze giftige stof levert (nephritis, diabetes), hetzij dat deze stof door in het lichaam ingedrongen micro-organismen geleverd wordt; de polyneuritis is bovendien eene chronische intoxicatie, zooals uit bovenstaand lijstje blijkt. De schrijver neemt ongetwijfeld een juist standpunt in, wanneer hij voor de meerderheid der polyneuritiden een toxischen oorsprong meent te mogen aannemen, toch zal dit wel niet bij elke polyneuritis het geval zijn; dit is ten minste met onze tegenwoordige gegevens niet te bewijzen.

Van belang is het resultaat, dat cachexie en inanitie als zoodanig geen oorzaak voor zenuw-degeneratie is, evenzoo vele acute infectie-ziekten.

Zeer terecht bestrijdt schrijver de meening van ERB, dat bij lood-paralyse, ondanks de gevondene afwijkingen in het periphere zenuwstelsel en ondanks het negatieve resultaat van het anatomisch onderzoek in het ruggemerg, toch dit laatste als zetel der ziekte zou moeten worden beschouwd.

Verder werden zijne resultaten in verband gebracht met die van PEKELHARING en WINKLER over beri-beri en de toxische aard ook dezer polyneuritis in het licht gesteld.

Belangrijk is ook de polyneuritis voor onze opvatting van het ziekte-proces der tabes dorsalis.

Evenwel geloof ik, dat men met deze ziekte voorzichtig moet zijn. Betrouwbare onderzoekingen hebben voldoende aangetoond, dat in vele gevallen van tabes dorsalis (pseudo-tabes) het periphere zenuwstelsel ziek is. Dat dit echter niet het wezenlijke pathologisch-anatomisch substraat der ziekte kan zijn, wordt volgens mijne meening door de pathologische anatomie der tabes dorsalis gedemonstreerd. Volgens onze tegenwoordige anatomische kennis kan men ten minste niet verklaren, hoe bij eene periphere zenuwaandoening de GOLL'sche streng kan degenereren, wat in de oudere gevallen van tabes dorsalis b. v. in het halsmerg constant gevonden wordt. Wel vat ik de degeneratie der GOLL'sche streng in het halsmerg als secundair op, maar daarvoor is noodig een primair ziekteproces, hetzij in de achterstrengen van het lendemerg, hetzij in de achterste wortels, tusschen het ganglion intervertebrale en het ruggemerg.

De schrijver heeft zijn onderzoek verricht onder de goede zorgen van prof. PEKELHARING en Dr. WINKLER, op dit gebied zeer zeker betrouwbare leiders.

G. JELGERSMA.

— ❁ —

I N G E Z O N D E N.

Amsterdam, 26 September 1888.

Geachte Redacteur!

Aangezien door mij op vele scholen bewijzen van vaccinatie werden aangetroffen die niet voldoen aan de eischen gesteld in het Koninklijk Besluit van 28 Februari 1873, omdat het *aantal* opgekomen koepokken niet was vermeld, of wel, omdat vermeld was, dat *geene* koepokken opgekomen waren, terwijl de toevoeging ontbrak, dat revaccinatie was verricht, heb ik de eer in het belang van ouders en kinderen de aandacht der Geneeskundigen hierop te vestigen om te voorkomen, dat aan kinderen de toegang tot de school geweigerd wordt, wanneer hun vaccinatie-bewijs op onvoldoende wijze is ingevuld.

Tevens neem ik deze gelegenheid waar om te herinneren aan de bepaling, dat de hoofden van scholen verplicht zijn op hun lijst den naam van den geneeskundige, die het bewijs heeft afgegeven, te vermelden, waartoe zij slechts in staat zijn als de onderteekening duidelijk leesbaar is.

Met de opneming dezer regelen zult u zeer verplichten

Uw Dienstwillige Dienaar,

Dr. DOZY.

Geneesk. Inspecteur van N.-Holland.

— ❁ —

HET BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN DRINKWATER.

Wegens het gewicht der zaak geloof ik mijne meening omtrent de groote waarde van het bacteriologisch onderzoek van drinkwater zoo kort mogelijk nog nader te moeten rechtvaardigen.

Het is zeker *mogelijk*, dat eenigen van de in het nummer van dit *Tijdschrift* van 8 September 1888 door mij genoemde waarnemers gedwaald hebben, toen